

Pavel Gebauer: „Energetickým specialistou se nestane kdekdo. U odborné zkoušky pro získání oprávnění uspěje asi jen polovina.“

Usnadnit život, nepřidělavat starosti a nevyvolávat zbytečné náklady – to by měl být nejen deklarovaný, nýbrž skutečný cíl každého zákona. Nejinak by tomu mělo být i u nového zákona o hospodaření energií, resp. zákona č. 406/2000. O tom, jak se nové legislativní předpisy dotknou práce Státní energetické inspekce (SEI) jsme si povídali s ústředním ředitelem SEI Pavlem Gebauerem.

Pavel Gebauer

Prosim o komentář k novele zákona.

Novela zákona o hospodaření energií rozšířila pole působnosti SEI v oblasti energetické efektivity, zkoušení a přezkušování energetických specialistů, rozšířila možnosti kontroly průkazů energetické náročnosti budovy, zejména kontroly kvality jejich vypracování. SEI se této oblasti věnovala již dříve, ale nyní se pravomoci výrazně rozšířily. Zejména jde o hloubkovou kontrolu vypracovaných dokumentů, ať už se jedná o průkaz energetické náročnosti budovy nebo třeba energetický audit. Zároveň se dá říci, že novela zákona potvrdila novou roli SEI. V novele je SEI konkrétně jmenována a její kompetence jsou přímo vydány. Tím byla potvrzena důležitost setrvání SEI a definován nový okruh její působnosti. Tato změna bude plně dokončena vstupem novely energetického zákona v platnost, kde SEI přijde o pravomoci v cenových kontrolách, což jsou nyní hlavně kontroly fotovoltaických elektráren a obnovitelných zdrojů obecně. Tato kontrola přejde na konci roku na ERÚ.

Pro SEI jsou přijaté změny veskrze pozitivní. V rovině spotřebitele povedou změny k jeho lepší informovanosti, k tomu, aby dostal relevantní informace pro své svobodné rozhodování o pronájmu nebo koupi konkrétní nemovitosti. V rovině podnikatele se také dá hovořit o zvýšení jeho informovanosti o možných opatřeních nebo investicích. A to prostřednictvím průkazů energetické náročnosti na jeho nemovitost, nebo i skrze navržená opatření v energetickém auditu.

Tolik teorie, ale aby tento cíl byl dosažený, je v první řadě nutné zabezpečit, aby jmenované doklady opravdu tyto relevantní informace obsahovaly. Pokud budou na trhu existovat zpracovatelé, kteří generují pouze papíry, potom přijaté změny budou přidělovat starosti a vyvolávat zbytečné náklady.

Ovlivní nebo neovlivní (případně jak) chod vašeho úřadu tento zákon? Některá média publikují články o tom, že ovlivní a některá že nikoliv...

Rozhodně ovlivní. Pro SEI novela znamená výraznou změnu jejich kompetencí, ale zároveň i potvrzení její pozice a rozsahu její práce. Například tím, že novela zákona kvantitativně určuje, kolik kontrol musíme ročně provést. Cenové kontroly jsou SEI odejmuty, ale budeme je i s relativně malým počtem lidí podle plánu dokončovat. To je činnost, která „dobíhá“ a inspektoři ji dobře ovládají. Pro zaměstnance jsme připravili nové vzdělávací kurzy, aby byli schopni sofistikovaně počítat průkazy energetické náročnosti budovy, dělat audity či kontroly kotlů a klimatizací – všechny záležitosti, které specializované osoby musí umět.

Druhá věc je, že by se mělo dále diskutovat o efektivním rozdělení rolí v legislativě, v regulaci a v kontrole dodržování předpisů. Nelze předjímat, jak se úřady se svými rolemi vypořádají, ale mělo by se racionálně vyhodnotit, jaké nastavení rolí zabezpečí principiálně nezávislou kontrolu a regulaci. Které činnosti lze efektivně kumulovat a u kterých hrozí principiální negativní ovlivnění mající vliv na nezávislý výkon.

Cílem všeho snažení je „debyrokratizace“. Znamená to, že i vaše Státní energetická inspekce by mohla být debyrokratizována a třeba by mohlo dojít ke snížení počtu zaměstnanců?

Zcela na rovinu musím říci, že SEI na kvalitní splnění svých povinností bude potřebovat spíše lidí více. Ale otázka je, jak lze vnímat byrokracii. Pokud by primárně SEI vyžadovala pouze formální splnění povinností, existenci jakéhosi papíru, potom by se bezpochyby jednalo o byrokracii samu pro sebe. Tu, kterou všichni známe a kritizujeme. Role SEI je ale spíše v rovině kontroly kvality vypracovaných dokumentů a primárně se tak týká osob, kterým bylo ze zákona vydáno oprávnění dané dokumenty tvořit. Tedy jejich podnikání je založeno na základě zákona a kontrola kvality jejich dokumentů, tedy byrokracie, je směřována směrem ke specialistům, nikoliv obecně ke všem občanům.

A i přes výše napsané, pokud budeme mít někdy zmíněné volné síly, potom je budeme znovu alokovat na kontrolu dokumentů vypracovaných energetickými specialisty.

Změní se přístup vaší inspekce k průmyslovým a výrobním podnikům?

Pro průmyslové a výrobní podniky nově vzniká povinnost do 5. 12. tohoto roku mít zpracovaný energetický audit. Toto vyplynulo z Evropské směrnice o energetické náročnosti. Zvolila se i alternativní metoda, podle které tam, kde je povinný audit, lze využít možnost jeho nahrazení implementací ISO 50 001.

U velkých firem může být zpracování auditů záležitostí delší než šest měsíců. Toho jsme si v SEI vědomi a budeme tuto situaci řešit tak, jak jsme dosud fungovali i s průkazy energetické náročnosti. První polovinu roku 2016 budeme působit mediálně, budeme upozorňovat, že tato povinnost tady je, budeme se snažit směřovat firmy tam, kde jsou zpracovatelé a informovat je, jakým způsobem si mohou audit zadat. Pokud budeme chodit na inspekce, pak to bude tam, kde je to zákonem dané. To znamená, že kontroly z vlastní iniciativy na začátku roku 2016 s vědomím časového presu, nebudeme vykonávat. Pokud někam přijdeme na podání a zjistíme, že energetický audit nebyl zpracován, tak nás bude hlavně zajímat, jestli již byl zadán.

Jak nyní probíhá kontrola průkazů energetické náročnosti budov (PENB) v praxi?

Ano, došlo k velké změně. Do 1. července 2015, kdy vstoupila v účinnost novela zákona o hospodaření energií, kontrolovala SEI průkazy hlavně v případech, kdy si stavebník zažádal o závazné stanovisko SEI, které musel poté přiložit ke stavebnímu povolení nebo ohlášení stavby ve stavebních řízeních. V těchto případech byl průkaz kontrolován vůči projektové dokumentaci. Jelikož těchto závazných stanovisek vydala SEI např. jen za první čtvrtletí 2015 celkem 1 300, na ostatní kontroly se dostávalo méně. Závazná stanoviska ke stavebnímu řízení však byla novelou zákona zachována pouze v minimalistické podobě a SEI se nyní ve svých kontrolách bude zaměřovat hlavně na zpracovatele průkazů. Půjde o kontroly, u kterých budou ověřovány vstupní údaje použité pro výpočet průkazu a to, zda byl průkaz zpracován podle reálného stavu budovy. Naši inspektoři byli vyškoleni na nejvíce používané softwary pro výpočet průkazů a tyto softwary mají rovněž k dispozici. Navíc očekáváme, že vznikne komplexní databáze všech vydávaných průkazů v ČR, a tím se dále omezí různé nezákoně machinace s průkazy.

Mnoho energetických průkazů budov je právě zpracováno špatně. Kde vznikají chyby a proč? Kolik jste udělili pokut v loňském roce, jak to vypadá letos?

Například u průkazů sloužících pro povolení stavby se ukázalo, že až 30% z nich je zpracováno nedostatečně. V těchto případech jsme však vraceli průkazy k přepracování bez pokut. Asi nejzávažnější jsou pro nás případy, kdy je průkaz zpracováván tzv. od stolu. Tzn., že energetický specialista dům osobně neprohlédne a dokonce je spousta případů, kdy nejenže nejde na místo, ale průkaz zpracuje zcela vědomě na základě chybné dokumentace. Pak se setkáváme s případy, kdy např. energetický specialista neví, že dům již byl zateplen, a tudíž to nezahrne do výpočtů atd. Další zásadní pochybení je úmyslné falšování či nedostatečné zjištění vstupních údajů, s tím se setkáváme asi nejčastěji. Nejvyšší jednorázovou pokutu, kterou SEI zatím udělila zpracovateli průkazu, bylo 20 tisíc korun. Se zvyšujícím se počtem kontrol se však budou pravděpodobně dostávat v některých případech částky výše, protože se budou množit případy, kdy někteří zpracovatelé mají více průkazů zpracovaných v nesouladu se zákonem.

Jak byste charakterizoval nekvalitního zpracovatele energetického průkazu?

Za takový hlavní výstražný signál považujeme nabízenou cenu a čas zpracování – pakliže je nabízena neúměrně nízká cena, anebo rychlé zpracování (do dvou dnů), tak to už samo o sobě má běžnému občanovi napovědět, že se pravděpodobně nejedná o seriózní nabídku. Nekvalitní zpracovatel průkazu neboli energetický specialista, je každý, který opakovaně nezpracovává průkaz v souladu se zákonem. Daly by se charakterizovat dvě hlavní skupiny – první těch energetických specialistů, kteří zcela vědomě nezpracovávají průkaz v souladu se zákonem, to jsou právě ti, kteří např. zpracovávají průkazy tzv. od stolu. Druhá skupina sice nedělá pochybení úplně vědomě, nicméně jejich znalosti v oblasti zpracování průkazu jsou nedostatečné. Dnes využívá převážná většina energetických specialistů softwaru na výpočet průkazu, ale bohužel se často setkáváme s tím, že s těmito softwary neumí pracovat a hlavně v případech složitějších budov potom vychází nesmyslná čísla.

Hodláte se nějak angažovat v tom, aby zpracovatelé auditu byli správně vyškoleni? Aby se nemohl zpracovatelem stát „kdekdo“?

Zákon definuje požadavky na získání oprávnění energetického specialisty. Současná čísla hovoří o tom, že u odborné zkoušky pro získání oprávnění uspěje asi jen polovina žadatelů. Velká řada energetických specialistů však získala oprávnění dříve, kdy nebylo nutné odbornou zkoušku absolvovat. Je pravda, že v současné době nejsou ucelené učební materiály, které by mohly žadatelé o oprávnění energetického specialisty využívat jednak pro získání oprávnění a jednak pro studium jako takové. Máme však zprávy, že se takovéto učební materiály připravují.

Co se školení týče, ke zvyšování kvalifikovanosti energetických specialistů má přispívat tzv. průběžného vzdělávání, které musí energetický specialista absolvovat každé tři roky. To probíhá ve formě přednášek na vybraných vysokých školách. Průběžné vzdělání má upevnit, prohloubit a aktualizovat odborné znalosti energetických specialistů. Navíc je zakončeno písemným odborným testem, ve kterém musí energetický specialista prokázat své znalosti. Angažovanost SEI musí být hlavně na poli kontroly a osvěty. Čím víc kontrol, tím více si budou zpracovatelé dávat pozor na případná pochybení.

(čes)

Vás zve na
sedmý ročník mezinárodní odborné konference na téma
„Progresivní materiály a technologie“

Flash Steel Power invites you
on 7th annual international conference
“Advanced Materials and Technologies”

PROMATTEN 2015
5. – 6. 11. 2015

www.promatten.cz

Témata konference – conference topics
Materiály pro náročné aplikace – *Materials for special application*
Výrobní technologie – *Production technologies*
Životnost a spolehlivost komponent – *Service life and reliability of components*
Tečení materiálu - *Creep*
Experimentální metody – *Experimental methods*

Místo konání – place of conference:
HORSKÝ HOTEL VIDLY****
Vidly u Karlovy Studánky
www.vidly.cz

all-for **power**

